

ΔΟΞΟΛΟΓΙΑ ΕΠΙ ΤΗ ΕΘΝΙΚΗ ΕΠΕΤΕΙΩ ΤΗΣ 25ΗΣ ΜΑΡΤΙΟΥ 1821

Τὴν Δευτέραν, 12^{ην} /25^{ην} Μαρτίου 2019, ἐτελέσθη Δοξολογία ἐπὶ τῇ ἐθνικῇ ἐπετείῳ τῆς 25^{ης} Μαρτίου 1821 εἰς τὸ Καθολικὸν τοῦ Πανιέρου Ναοῦ τῆς Ἀναστάσεως, ἔνθα ἀνεπέμφθη δέησις ὑπὲρ ἀναπαύσεως τῶν ψυχῶν τῶν πατέρων τοῦ ἔθνους ἡμῶν τῶν ἠρωϊκῶς πεσόντων κατὰ τοὺς χρόνους τῆς ἀπηνούσας Ὀθωμανικῆς τυραννίας καὶ εὐχαριστήριος προσευχὴ διὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν αὐτοῦ.

Τῆς Δοξολογίας προεξῆρξεν ἡ Α.Θ.Μ. ὁ Πατὴρ ἡμῶν καὶ Πατριάρχης Ἱεροσολύμων κ.κ. Θεόφιλος, συνιεργούντων αὐτῷ τῶν Ἀρχιερέων τοῦ θρόνου, Ἀγιοταφιδῶν Ἱερομονάχων καὶ διακόνων, παρουσία τοῦ Γενικοῦ Προξένου τῆς Ἑλλάδος εἰς τὰ Ἱεροσόλυμα κ. Χρήστου Σοφιανοπούλου, ψάλλοντος τοῦ Πρωτοψάλτου τοῦ Πανιέρου Ναοῦ τῆς Ἀναστάσεως κ. Κωνσταντίνου Σπυροπούλου καὶ τῆς Ἐκκλησιαστικῆς Βυζαντινῆς χορωδίας “Ἅγιος Ἰωάννης ὁ Κουκουζέλης” ὑπὸ τὸν κ. Ἐμμανουὴλ Δασκαλάκη, τῇ συμμετοχῇ πολλῶν Ὀρθοδόξων πιστῶν καὶ μελῶν τῆς Ἑλληνικῆς Παροικίας Ἱεροσολύμων, μεθ’ ἧν ἡ Πατριαρχικὴ Συνοδεία καὶ ὁ λαὸς ἀνήλθον εἰς τὰ Πατριαρχεῖα καὶ εἰς τὴν αἴθουσαν τοῦ θρόνου.

Ἐνταῦθα ὁ Μακαριώτατος προσεφώνησεν ὡς ἔπεται:

«Μὴ σκιάζεστε στὰ σκότη! Ἡ λευτεριά | σάν τῆς αὐγῆς τό φεγγοβόλο ἀστέρι | τῆς νύχτας τό ξημέρωμα θὰ φέρει», λέγει ὁ ποιητὴς Ἰωάννης Πολέμης.

Ἐκλαμπρότατε Γενικέ Πρόξενε τῆς Ἑλλάδος κ. Χρήστε Σοφιανόπουλε,

Σεβαστοὶ Ἅγιοι Πατέρες καὶ Ἀδελφοί.

Ἐκπρόσωπε τῆς Κυπριακῆς Δημοκρατίας κ. Σάββα Βλαδιμήρου,

Ἀγαπητοὶ ἐν Χριστῷ Ἀδελφοί.

Ἐμπλεοὶ ἐθνικῆς καυχήσεως ἐν Χριστῷ ἐορτάζομεν σήμερον τὴν ἱστορικὴν ἐπέτειον τῆς ἀπελευθερώσεως τοῦ εὐσεβοῦς ἡμῶν γένους τε καὶ ἔθνους ἐκ τῆς μακροχρονίου δουλείας τῆς Ὀθωμανικῆς κυριαρχίας. Σήμερον ἐορτάζομεν τὴν ἐπέτειον τῆς Ἐθνικῆς Παλιγγενεσίας.

Ἡ ἠρωϊκὴ ὄντως Ἐπανάστασις τοῦ 1821 ἀποτελεῖ ὀρόσημον εἰς τὴν παγκόσμιον ἱστορίαν. Καὶ τοῦτο, διότι μία μικρὰ ὀμάς ἀποφασισμένων ἀγωνιστῶν, μέ τὰς εὐλογίας τοῦ Ἐπισκόπου Παλαιῶν Πάτρων Γερμανοῦ, ὑψωσαν τὸ Τίμιον Λάβαρον τῆς Ἐπαναστάσεως καὶ ἔδωσαν τὸν ἱερόν ὄρκον «Ἐλευθερία ἢ θάνατος», «νῦν ὁ ὑπὲρ πάντων ἀγῶν».

Τό ἐθνεγερτικὸν τοῦτο σύνθημα ἀντήχησεν ὡς οἰκουμενικὴ προσταγή εἰς ὅλας τὰς ἐστίας τῆς ὑποδουλωμένης Ρωμησοῦνης, ἡ ὁποία ἀκούουσα εἰς τοὺς λόγους τοῦ ψαλμωδοῦ: «Κύριος μνησθεῖς ἡμῶν εὐλόγησεν ἡμᾶς», (Ψαλμ. 113,20), ἐπεδόθη μεθ’ ὅλων τῶν δυνάμεων τῶν ἐπαναστατημένων τέκνων αὐτῆς εἰς τὸν ἱερόν ἀγῶνα, «γιά τοῦ Χριστοῦ τὴν πίστιν τὴν ἀγίαν καὶ τῆς Πατρίδος τὴν ἐλευθερίαν», «Γλυκύτερο πρᾶμα δέν εἶναι ἄλλον ἀπὸ τὴν πατρίδα καὶ τὴν θρησκείαν» θὰ διατυπώσῃ εἰς τὰ ἀπομνημονεύματά του ὁ στρατηγὸς Μακρυγιάννης.

Ἡ συμμετοχή τῆς Ἐκκλησίας εἰς τόν ὑπέρ τῆς Παλιγγενεσίας τοῦ ἔθνους ἀγῶνα ὑπῆρξεν καθοριστική. Ἡγετικά Ἐκκλησιαστικά μορφαί, ὡς τοῦ Μητροπολίτου Παλαιῶν Πατρῶν Γερμανοῦ, τοῦ Ἡγουμένου Δικαίου Γρηγορίου Παπαφλέσσα, τοῦ Ἀθανασίου Διάκου, τοῦ Ἐπισκόπου Ἡσαίου Σαλώνων, μελῶν τῆς Ἀγιοταφίτικῆς ἡμῶν Ἀδελφότητος καί πλειάδος Ἱερωμένων ἐπωνύμων καί ἀνωνύμων ἀνεδειχθησαν ὄχι μόνον ἐμψυχωταί τῆς ἀποτινάξεως τοῦ Ὀθωμανικοῦ βαρβαρικοῦ ζυγοῦ τῆς δουλείας, ἀλλά καί παραδείγματα αὐτοθυσίας, δηλονότι μαρτύρων αἵματος ὑπέρ τῆς ἐλευθερίας, τήν ὁποίαν ἐχάρισεν ὁ θεός εἰς τόν ἄνθρωπον, ὡς κηρύττει ὁ θεῖος Παῦλος λέγων: «οὗ δέ τό Πνεῦμα Κυρίου, ἐκεῖ ἐλευθερία», (Β΄ Κορ. 3,17).

καί ἀλλαχοῦ: «Τῇ ἐλευθερίᾳ οὖν, ἧ Χριστός ἡμᾶς ἠλευθέρωσε, στήκετε, καί μή πάλιν ζυγῷ δουλείας ἐνέχεσθε», (Γαλ. 5,1).

Μέ ἄλλα λόγια, οἱ μεγάλοι καί διακεκριμένοι ἀγωνισταί τοῦ 1821 κατενόουν τήν ἔννοιαν τῆς ἐλευθερίας καί τῆς Πατρίδος ἀγιογραφικῶς καί οὐχί κοσμικῶς. «Πίστις εἰς Χριστόν ἐσταυρωμένον καί ἀναστάντα» καί «ἐλευθερία τῆς πατρίδος» ἀποτελοῦν τήν συνεκτικήν δύναμιν τῆς διαφυλάξεως τῆς Ἑλληνορθόδοξου παραδόσεως καί ταυτότητος τοῦ εὐσεβοῦς γένους τῶν Ρωμαίων καί τοῦ Χριστωνύμου ἔθνους τῶν Ἑλλήνων. Τοῦτο ἐξ ἄλλου ἐπιμαρτυροῦν οἱ στίχοι τοῦ Ἐθνικοῦ ἡμῶν ποιητοῦ Διονυσίου Σολωμοῦ εἰς τόν «Ὑμνον εἰς τήν Ἐλευθερίαν», τήν ὁποίαν θεωρεῖ «ἀπό τά κόκκαλα βγαλμένη τῶν Ἑλλήνων τά ἱερά».

Ἡ Ἐπανάστασις τοῦ 1821 ἀπέδειξε περίτρανα ὅτι ἡ ἀποφασιστικότης πρός αὐτοθυσίαν διά τήν υπεράσπισιν ἱερῶν καί ἠθικῶν ἀξιῶν, ὡς τῆς ἐλευθερίας καί τῆς πατρίδος δικαιώνεται πλήρως. Καί τοῦτο διότι ὁ θυσιάζων τήν ζωήν του τήν κερδίζει αἰωνίως, ἡ δέ τυραννική κυριαρχία ὑποχωρεῖ πρό ἠθικοῦ μεγαλείου ἐκδηλουμένου ἀποφασιστικῶς καί θυσιαστικῶς.

Ὁ ἀπαράμιλλος ἠρωϊσμός καί ἡ ἀξιοθαύμαστος θυσιαστική μέχρις αἵματος διάθεσις τῶν ἀγωνιστῶν τοῦ '21, δέον ὅπως ἀποτελῆ πηγὴν ἐμπνεύσεως διά πάντας ἡμᾶς, ἐν ὄψει τῶν ἐκδηλουμένων ἀήθων προκλήσεων ὑπό τῆς οὕτω καλουμένης «Νέας Ἐποχῆς» ἢ «Νέας Τάξεως», πρός διαφύλαξιν τῶν φυσικῶν νόμων καί τῶν ἠθικῶν ἀγιογραφικῶν ἀξιῶν. «Ἐθνη γάρ τά μή νόμον ἔχοντα, φύσει τά τοῦ νόμου ποιεῖ», (Ρωμ. 2,14) λέγει ὁ σοφός Παῦλος.

Ἡ Γεραρά Ἀγιοταφίτικῆ ἡμῶν Ἀδελφότητος ὀλοθύμως καί χρεωστικῶς συμμετέχουσα εἰς τήν ἐπετειακὴν ἱεράν ταύτην μνήμην τῆς Παλιγγενεσίας τοῦ εὐσεβοῦς γένους καί ἔθνους ἡμῶν, σύσσωμος κατήλθεν εἰς τόν Πανίερον Ναόν τῆς Ἀναστάσεως, ἔνθα ἀνέπεμψεν εὐχαριστήριον αἶνον καί δοξολογίαν τῷ ὑπέρ ἡμῶν Σταυρωθέντι καί ἐκ νεκρῶν Ἀναστάντι Θεῷ καί Σωτῆρι Κυρίῳ δέ ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστῷ, ἐπὶ τῇ προσγενομένῃ τῷ ἔθνει ἡμῶν θείᾳ εὐεργεσίᾳ. Ἔτι δέ ἰκετηρίους ἐντεύξεις καί δεήσεις προσήνεγκεν ὑπέρ αἰωνίου ἀναπαύσεως ἐν χώρα ζώντων τῶν μακαρίων ψυχῶν τῶν ὑπέρ πίστεως καί πατρίδος ἠρωϊκῶς ἀγωνισαμένων καί ἐνδόξως ἐν τοῖς ἱεροῖς ἀγῶσι τοῦ εὐσεβοῦς γένους δέ καί ἔθνους τῶν Ρωμαίων Ὀρθόδοξων, πεσόντων καί μαρτυρικῶς ὑπέρ τοῦ θεοσδότου δώρου τῆς ἐλευθερίας, ἀναιρεθέντων.

Ἐπί δέ τούτοις ἐπιτρέψατε ἡμῖν, ὅπως ὑψώσωμεν τό ποτήριον ἡμῶν καί ἀξιοτίμως ἀναφωνήσωμεν :

Ζήτω ἡ 25η Μαρτίου 1821!

Ζήτω τό εὐσεβές καί βασιλικόν γένος τῶν Ρωμαίων Ὀρθόδοξων!

Ζήτω ή Έλλάς!

Ζήτω ή Άγιοταφιλτική ήμών Άδελφότης!

Καί ό Έλλην Γενικός Πρόξενος ώς Ξπεται:

«Μακαριώτατε,

Σεβασμιώτατοι Αρχιερείς,

Σεβαστοί Πατέρες,

Κυρίες και Κύριοι,

Είμαστε ευτυχείς που γιορτάζουμε σήμερα στο Πατριαρχείο Ιεροσολύμων την Εθνεγεροσία του 1821 και θυμόμαστε με εθνική υπερηφάνεια την ενδοξότερη σελίδα της νεώτερης ιστορίας του Γένους. Τιμούμε εκείνους που πολέμησαν με θάρρος, ηρωισμό και αυταπάρνηση και κατάφεραν, μέσα από έναν άνισο και μακροχρόνιο αγώνα που απαίτησε απερίγραπτες θυσίες, να δώσουν τέλος στους τέσσερεις σκοτεινούς αιώνες ενός ξένου, τυραννικού ζυγού.

Την ημέρα αυτή οφείλουμε να θυμόμαστε τα στοιχεία εκείνα που κατέστησαν τον απελευθερωτικό αγώνα του 1821 ξεχωριστό, τόσο για την ελληνική, όσο και για την παγκόσμια ιστορία και που έχουν απόλυτη συνάφεια για μας σήμερα. Τα στοιχεία εκείνα που αποτελούν δίδαγμα για όλους τους σύγχρονους Έλληνες. Τρία είναι τα στοιχεία αυτά: Το κοινό όραμα της ελευθερίας, η εθνική ενότητα και η τόλμη μπροστά σε πολύ υπέρτερους εχθρούς και σε τεράστιες αντικειμενικές δυσκολίες.

Το κοινό όραμα ήταν αυτό της ελεύθερης Πατρίδας και δη της δημιουργίας ενός κράτους προτύπου, βασισμένου στις αρχές της δημοκρατίας και της δικαιοσύνης που μεριμνά για όλους τους πολίτες του/χωρίς αποκλεισμούς. Το όραμα αυτό, ιδιαίτερα προωθημένο για την εποχή του, κατέστησε τον αγώνα δίκαιο και ηθικά επιβεβλημένο, χαλυβδώνοντας την αποφασιστικότητα και το σθένος των αγωνιστών και κερδίζοντας τη συμπάθεια χιλιάδων φιλελλήνων που τον ενίσχυσαν ποικιλοτρόπως.

Η εθνική ενότητα και ομοψυχία ήταν απαραίτητη για την έκβαση της Επανάστασης, όπως και κάθε κοινού αγώνα. Ο αντίπαλος προσπάθησε να διχάσει τους αγωνιστές, υποδαυλίζοντας εσωτερικές έριδες, με στόχο να πλήξει την πίστη στο δίκαιο αγώνα, να εξουδετερώσει το σθένος και να κάμψει την αντίσταση των αγωνιστών. Η ενότητα κατακτήθηκε μέσα από δυσκολίες και μετά από εμφύλιες ρήξεις που καθυστέρησαν την αίσια έκβαση της Επανάστασης. Το δίδαγμα για όλους, τότε και τώρα, είναι ότι χωρίς ενότητα και ομοψυχία ο κοινός σκοπός και τα εθνικά δίκαια κινδυνεύουν να απωλέσουν το νόημά τους και την αξία τους.

Η τόλμη των αγωνιστών που αφηγήσαν την τεράστια ισχύ του δυνάστη και την αρνητική διεθνή συγκυρία και κήρυξαν τον απελευθερωτικό αγώνα, διεξάγοντάς τον, επί 8 και πλέον έτη, σε ξηρά και θάλασσα, είναι το χαρακτηριστικό εκείνο

των Ελλήνων που επανειλημμένα τους έχει ωθήσει στο προσκήνιο της ιστορίας. Μια συνετή, υπολογιστική εκτίμηση των περιστάσεων θα συνεπαγόταν τη συνέχιση της εθνικής υποτέλειας και την εγκατάλειψη του εθνικού οράματος της ελευθερίας και της εθνικής υπερηφάνειας. Όπως το έθεσε ο Στρατηγός Μακρυγιάννης, «όταν οι ολίγοι αποφασίζουν να πεθάνουν, κι όταν κάνουν αυτήνη την απόφασιν, λίγες φορές χάνουν και πολλές κερδαίνουν».

Σήμερα δεν λησμονούμε τον καίριο ρόλο που διαδραμάτισε η Εκκλησία για την επίτευξη του εθνικού σκοπού, διατηρώντας ακέραιη την ταυτότητα των Ελλήνων, στα μακρά και ζοφερά χρόνια της Τουρκοκρατίας. Η Εκκλησία υπήρξε η κιβωτός της σωτηρίας του Γένους και ο θεματοφύλακας των αξιών μας, διαφυλάσσοντας τη γλώσσα, την χριστιανική Πίστη και την ελπίδα της Ανάστασης του Γένους. Έτσι, όπως οι ίδιοι οι αγωνιστές διακήρυτταν, ο αγώνας της εθνικής παλιγγενεσίας έγινε «Δια την πίστιν του Χριστού την αγίαν και της Πατρίδος την ελευθερίαν».

Η Ελλάδα δεν λησμονεί την μεγάλη προσφορά των αποδήμων Ελλήνων στον αγώνα της εθνικής παλιγγενεσίας και αισθάνεται εσαεί ευγνώμων για αυτή. Οι φιλικί, εκκινώντας από μεγάλα αστικά κέντρα της Ευρώπης, συστρατεύθηκαν με ενθουσιασμό και αυταπάρνηση με τους επαναστατημένους αδελφούς τους είχαν σημαντική συμμετοχή στη διαμόρφωση του κοινού οράματος της ελευθερίας, καθώς και στους αρχικούς σχεδιασμούς της Επανάστασης και συνέβαλαν στη δημιουργία του φιλελληνικού ρεύματος.

Η 25^η Μαρτίου παραμένει για όλους μας ο θεμέλιος λίθος της εθνικής μας οντότητας και ο κορυφαίος σταθμός της σύγχρονης ιστορίας του Γένους. Ο ηρωϊσμός, η αυταπάρνηση και η αποφασιστικότητα των αγωνιστών της Επανάστασης, και όσων εμπνεύστηκαν από εκείνους, να επιδιώξουν μια ελεύθερη, δίκαιη και δημοκρατική Πατρίδα, εμπνέουν κι εμάς, αλλά ταυτόχρονα μας δεσμεύουν να φανούμε αντάξιοί τους και, όπως εκείνοι, να αρθούμε στο ύψος των περιστάσεων και να συμπράξουμε όλοι για την υπέρβαση των εμποδίων, οσοδήποτε ανυπέβλητα κι αν εμφανίζονται.

Ζήτω η 25η Μαρτίου 1821

Ζήτω η Ελλάδα».

Έκ τῆς Ἀρχιγραμματείας